

УДК 811.111'255.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.5.1/18>**Байтерякова Н. Ю.**Мелітопольський державний педагогічний університет  
імені Богдана Хмельницького**Безсонова В. А.**Мелітопольський державний педагогічний університет  
імені Богдана Хмельницького

## ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ЖАРГОНІЗМІВ І ПРОСТОРІЧЧЯ ПРИ ДУБЛЮВАННІ АНГЛОМОВНИХ КІНОКОМЕДІЙ (НА ПРИКЛАДІ СЕРІАЛУ «БРУКЛІН 9-9»)

*У статті проаналізовано специфіку перекладу жаргонізмів і просторіччя при дублюванні українською англomовних кінокомедій на прикладі кіносеріалу «Бруклін 9-9». Необхідність такого дослідження пояснюється тим, що серед сучасних глядачів перегляд ситуаційних кінокомедій набуває все більшої популярності, при цьому їх споживання сприяє культурному обміну та можливості краще розуміти сучасні розмовні моделі спілкування в англomовному середовищі.*

*При дублюванні сучасних англomовних кінокомедій українською одну з основних проблем складає адекватний переклад нелітературної лексики зі збереженням змісту та контексту, експресивної забарвленості, розуміння її підтексту, і в той же час з відповідністю моральним нормам вітчизняного глядача. Переклад зниженої розмовної лексики поділяється на випадки, коли у мові перекладу є відповідні еквіваленти або вони відсутні. У разі безеквівалентного варіанту застосовують перекладацькі лексичні або стилістичні трансформації. При цьому обов'язковим є відповідність довжини перекладеної української фрази до її англійського варіанта. Особливістю дублювання серіалу «Бруклін 9-9», у якому відображено життя відділку поліції у Брукліні, є те, що в ньому застосовуються як загальноновживані жаргонізми і просторіччя, так і специфічна лексика кримінальної і правоохоронної спільноти. Тут зустрічаються варіанти зниженої розмовної лексики, в яких порушено граматичні норми творення ступенів порівняння; дуже вульгарні жаргонні вирази, пов'язані зі статевими відносинами; аббревіації сталих жаргонних або професійних виразів; скорочення від окремих слів або фраз; речення, що не мають жодного змісту та ін.*

*Аналіз перекладу серіалу «Бруклін 9-9» свідчить, що в українському кінематографічному дублюванні англomовних жаргонізмів і просторіччя досить часто зустрічається оригінальний зміст висловлювань, їх забарвлення і експресивність, але трапляються випадки, коли в українському варіанті зазначені особливості зниженої розмовної лексики нейтралізуються.*

**Ключові слова:** жаргонізм, просторіччя, переклад, дублювання, кінокомедія.

**Постановка проблеми.** У сучасному світі кінофільми і серіали відіграють важливу роль у культурному і повсякденному житті людей. Наприклад, ситуаційні комедії дуже затребувані серед глядачів через свою легку подачу і актуальні теми, які розкриваються у подібних серіалах. Саме у такому наближеному до реального життя жанрі проявляється проста народна мова, що відображає особливості соціального і культурного життя країни, у якій знімався серіал. Взагалі, можна казати, що кінематографічний переклад – це створення нового повноцінного тексту мовою, що перекладається з урахуванням візуального ряду. Завдяки перекладу художніх і документальних фільмів,

серіалів, шоу, програм новинних і розважальних каналів відбувається взаємозбагачення культур. Тому виникає питання про якісний і адекватний переклад цих серіалів.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Теоретичні та практичні питання перекладу аудіовізуального дискурсу взагалі та кіноперекладу зокрема неодноразово розглядалися у закордонних виданнях такими авторами як Banos Pinero R. [13], Diaz-Cintas J. [14], Gambier Y. [15], Pettit Z. [16], O'Sullivan C. [17] та ін. Проблеми перекладу і дублювання безпосередньо англomовної кінопродукції висвітлювались в останній час у вітчизняному мовознавстві досить активно,

наприклад, теоретичні аспекти кіноперекладу розглядалися Т.Г. Лукьянковою [9], історію кіноперекладу висвітлювали Т.В. Журавель [2], О.І. Орехова [11], застосування молодіжного соціального діалекту у кінодіалогах підіймали Т.М. Корольова та О.В. Олександрова [6], питанням експлікації та імплікації при дублюванні фільмів присвячено працю Т. Корольовой і Т. Норяк [7], особливості перекладу назв кінофільмів роздивлялась З.В. Громова [1], проблеми субтитрування фільмів виявлялись Я.І. Каламбет і В.Я. Одновол [3], на нормативних проблемах дублювання американських кінострічок зосереджено увагу у статті Я.В. Кривонос [8], особливості перекладу кінокомедій висвітлювали В.В. Конкульовський [5] та І.В. Софієнко [12]. Враховуючи, що будь-яка сучасна мова є відкритою, динамічною системою, що постійно трансформується і поновлюється, можна стверджувати, що її зміни швидко віддзеркалюються у кінопродукції. У зв'язку з цим актуальною є постійна увага до питань адекватного дублювання кінострічок.

**Мета статті** полягає у виявленні специфіки перекладу жаргонізмів і просторіччя при дублюванні англомовних кінокомедій українською.

Матеріалом дослідження є англомовний кіносеріал «Бруклін 9-9» як один з типових прикладів застосування як загальноновживаних англомовних жаргонізмів і просторіччя, так і специфічної професійної лексики.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Для перекладу жаргону і просторіччя можна використовувати ті самі засоби, що й для перекладу літературної лексики. Переклад нестандартної лексики починається з пошуку відповідників у мові перекладу. При цьому лексичні одиниці вихідної мови поділяються на дві групи: 1) ті, що мають відповідники («перекладні еквіваленти») у цільовій мові; 2) ті, що не мають відповідників у цільовій мові («безеквівалентні»). Еквівалентні одиниці поділяються на одноквівалентні (мають один перекладний відповідник) і багатоеквівалентні (мають два або більше перекладних відповідників). Вибір того чи іншого перекладного відповідника залежить від контексту [4].

Під час перекладу зниженої розмовної лексики еквіваленти у мові перекладу можуть бути відсутні. У такому разі застосовують перекладацькі трансформації, вони бувають лексичними (транскрипція і транслітерація, калькування, конкретизація, генералізація, смисловий розвиток, антонімічний переклад, експлікація, компенсація, цілісне перевтілення), граматичними (переста-

новка, заміна, додавання, опущення) та стилістичними (логізація, експресивація) [10].

Розмовна експресивна лексика, зокрема жаргонізми і просторіччя, має національну, культурну специфіку, тому їх переклад може викликати певні труднощі. Для перекладача важливо знайти такі відповідності, які могли б природно передати експресивні висловлювання зниженої лексики мови-оригіналу. Потрібно врахувати вікові, соціальні і індивідуальні особливості цільової аудиторії, знайти виразні засоби, які були б семантично і стилістично рівноцінними і в оригіналі, і в перекладі, знайомі носіям мови, якою перекладають.

Для виявлення особливостей перекладу жаргонізмів і просторіччя було проаналізовано перекладацькі рішення українськомовного дублювання від НЛО TV англомовного серіалу «Бруклін 9-9». Цей серіал розповідає про буденне життя співробітників відділку поліції у Брукліні, тому тут зустрічаються як загальноновживані жаргонізми і просторіччя, так і специфічна лексика кримінальної і правоохоронної спільноти.

Роздивимось специфіку перекладу українською жаргонізмів і просторіччя з серіалу «Бруклін 9-9» на конкретних прикладах.

1) *Perfecter than perfectly*. Головний герой порушує граматичні норми творення ступенів порівняння (*perfecter* замість *more perfect*). Для того, щоб перекласти цю фразу українською, потрібно навмисне порушити правила утворення вищого ступеню порівняння. Граматично правильною була б фраза «ідеальніше ніж ідеально». А однією з типових помилок при творенні цього ступеню порівняння в українській мові є додавання частки «більш». Тобто одним з варіантів перекладу цього виразу могла би бути фраза «*більш ідеальніше за ідеально*».

В офіційному українському дубляжі “*Perfecter than perfectly*” перекладено як «*ідеально ніж ідеально*», що також вдало передає порушення граматичних норм і добре сприймається на слух.

2) *Bone a stranger*. Дуже вульгарний жаргонний вираз, що означає «здійснити статевий акт». В українському дубляжі перекладач пом'якшив оригінальне значення, використавши більш нейтральне «*підчепити незнайомку*». Враховуючи специфіку мовлення на українському телебаченні, надто відверті нецензурні вирази були б недоречними. Можна запропонувати також і інші варіанти перекладу, наприклад «*закадрити незнайомку*», «*зняти незнайомку*».

3) *What, you don't think I know this M.O.?* “M.O.” походить від латинського “*Modus operandi*”,

в англійській криміналістиці позначає манеру роботи певного злочинця. Професійні злочинці часто дотримуються свого конкретного способу діяльності, за яким їхні злочини легко розпізнати, під час зайняття злочинною діяльністю виробляються своєрідні вміння, навички і нахили.

Знайомими виразами для носіїв української мови, що є аналогами англійського “M.O.”, є «почерк злочинця» або «злочинний почерк». Тому це речення можна було б перекласти як «Що, думаєш, я не впізнаю цей почерк?». В українському дубляжі це висловлювання переклали як «Думаєш, я не знаю, як все працює?». У такому варіанті втрачається значення “M.O.”

4) DOA. Аббревіація від “dead on arrival”, у поліцейських – нова справа після виявлення мертвого тіла. (Така сама аббревіатура використовується і лікарями, коли пацієнт помирає до прибуття у лікарню). Українські поліцейські у таких випадках використовують такі слова як «труп», або «тіло». В українському перекладі серіалу це звучить як «знайшли труп».

5) *In the biz we call that “the death bubble”*. Biz – скорочення від “business”, часто використовується по відношенню до розважального бізнесу, особливо поп-музики та кіно. Проте у серіалі це слово використовується мед. експертом, що спеціалізується на проведенні розтинів та обожнює свою роботу. Коли вона каже “In the biz we call that” вона має на увазі колег, з якими працює, бо наступне, що вона каже не поширено у колах мед. експертів або лікарів, тобто є особливим жаргоном цієї конкретної групи осіб. В українському дубляжі цю фразу перекладено як «ми це називаємо це». Але у перекладі можна було зробити акцент на посилання на саме цю групу людей. Наприклад: «Серед своїх ми називаємо це», або «У нас тут ми зємо це».

6) *Narc*. Слово “Narc” – скорочення від “narcotic agent”. Це жаргонне слово має два значення: 1 – федеральний агент або поліцейський, що спеціалізується на справах, пов’язаних з наркотиками; 2 – слово використовують у значенні «інформатор поліції», «стукач», людина, що не пов’язана з правоохоронною діяльністю, проте таємно передає поліції інформацію про осіб, які пов’язані з нелегальною діяльністю.

У контексті серіалу це слово було використане поліціанкою щоб втертися у довіру до підлітків. Вона намагається показати своє презирливе ставлення до поліцейських, тому називає свою колегу “narc”. Тобто у цьому випадку це слово вжито у першому значенні і має вира-

жоне негативне забарвлення. В українській мові є жаргонні слова з негативним відтінком, якими у народі називають поліцейських – це «мент» та «лягавий». В українському дубляжі вона називає колегу «лягавою».

7) *Collar*. Жаргонне слово, що означає «арештант, арештовувати», використовується в основному серед працівників Департаменту поліції Нью-Йорка та інших поліцейських штату Нью-Йорк (саме там і відбуваються події серіалу «Бруклін 9-9»). В одному з епізодів, коли герої обговорюють проведені ними арешти, вони використовують саме слово *collar*:

“I think it’s the oldest collar of my entire career”

“My oldest collar was 78, but the PCP make her fight like she was 20”

У цьому контексті “*Collar*” – це саме арештант. Проте українських жаргонних відповідників до цього слова немає, тільки нейтральне «арештант» (яке й було використане в українському дубляжі) або «затриманий». Проте в українському жаргоні є синоніми до слова «арештовувати» – «винтити», «в’язати». Щоб зберегти неформальний відтінок висловлювань, пропонуємо наступні варіанти перекладу:

«За усю мою кар’єру це, мабуть, найстарший, кого я загвинтив.»

«Найстаршій, кого я пов’язала, було 78, але через наркотики билась вона, ніби їй 20».

8) “*You foxy ma*”, “*Stay foxy*”. Детектив Уоррен Пемброук, на прізвище «Стерв’ятник» промовив ці фрази до детектива Сантьяго, коли намагався фліртувати з нею на робочому місці. Таке зневажливе і непрофесійне ставлення викликало у Сантьяго роздратування, бо зазвичай подібне можна почути у «вуличних» розмовах.

Фоху – розмовне слово, яким зазвичай називають дуже красивих, звабливих дівчат – сленговий синонім до слів «приваблива, гарна».

Ма – сленгове слово зі значенням «мила, гарна дівчина»

В українському перекладі фразу “*You foxy ma*” переклали як «Чудовий вигляд, Сантьяго», а “*Stay foxy*” – «Не марний».

Одразу можна помітити різницю між оригіналом і перекладом. Англійські речення більш яскравіші за рахунок вживання сленгу, у той час як український варіант нейтралізує усю зухвалість і недоречність сказаного, глядач може не зрозуміти обурення Сантьяго на свого колегу за такі звичайні слова. В українській мові досить багато слів, які могли б стати еквівалентами до цих англійських сленгізмів.

Пропонуємо наступні варіанти перекладу: *You foxu ta – A ти гаряча штучка* або *Ти просто вогонь, мала*.

*Stay foxu – He зав'янь, квіточко*

9) *The beef light of my loaf*. Детектив Сантьяго зачитувала своєму колезі СМС, які він надіслав їй вночі у стані алкогольного сп'яніння. Джейк Перальта зустрів свого кумира, автора книги, яка надихнула його стати детективом. Разом зі своїм улюбленим письменником Перальта дуже весело проводив час, постійно коментуючи свої пригоди колезі. Перальта намагався написати, що це була *“the best night of my life”*, проте через його стан у нього вийшло *“The beef light of my loaf”*. В українському перекладі ця фраза звучить «Яловичина звалилася на мою голову». Такі слова схожі на нерозбірливий текст, написаний п'яною людиною, проте оригінальний зміст втрачається. Як варіант, можна було підібрати слова, які візуально і за звучанням нагадували б речення про кращу ніч: *Краща ніч мого життя – Хаща піч мого лиття*. Як і в оригіналі, дослівно речення не має жодного змісту, проте у контексті все стає зрозумілим.

10) *Where's the can? I gotta unload*. Фраза від автору кримінальних романів Джиммі Бродана, людини «старої школи», який і досі сприймає світ так, ніби на дворі 70-ті. Дуже грубий і нахабний. Він питав, де у відділку вбиральня, проте не підбирав при цьому пристойних слів. В українському дубляжі вдалося передати грубість висловлювання: *Where's the can? I gotta unload – Де тут нужник? Мені треба розвантажитись*. Проте слово «розвантажитись» в українській мові, на відміну від англійського *“unload”*, не означає «справити нужду», хоча і є зрозумілим з контексту. Еквівалентами можуть бути вирази «відлити, злити баки».

11) *Boring tumbo jumbo*. Ця фраза належить письменнику Джиммі Бродану. Він хотів простежити за роботою детективів, щоб потім описати все у своїй статті, проте пояснення детектива Сантьяго про роботу їх алгоритму, який вони використовували для вирахування шахрая, що знаходив жертв у мережі Інтернет, здалися Бродану дуже нудними. *“Mumbo jumbo”* у англійському жаргоні

позначає слова чи дії, які здаються складними чи таємничими, але не мають реального значення. Саме так і думав письменник про роботу детектива за комп'ютером (на його думку, справжні детективи не сидять у кабінетах, виконуючи монотонну роботу, а постійно потрапляють у халепи). Український дубляж: *Boring tumbo jumbo – Нудна маячня*. Переклад вдалий, передає зміст оригінального висловлювання. Проте можна підібрати і інші варіанти перекладу, які також змогли би підкреслити буркотливий характер Бродана і його незадоволення незрозумілою нецікавою працею: «Нудна беліберда», «Незрозуміле казна-що», «Нудотна дуристика».

12) *I could take a pic of myself dressed up as an elf. Elfie-selfie*. Слово *selfie* у значенні «фото самого себе, автопортрет» вже давно прижилося не тільки в англійській мові, але і широко використовується в українській. Серіал вийшов у 2014 році, саме у період, коли подібні фото набирали популярність, тому не зовсім зрозуміло, навіщо «селфі» опустили при перекладі: «Я могла б сфотографуватись у костюмі ельфа. Ельф-чарівник». Слово «ельф» і селфі знайомі українській аудиторії і не потребують додаткового пояснення. На нашу думку, можна було б залишити варіант «Елфі-селфі». Або використати розмовні варіанти назв таких фото-автопортретів, які досить активно поширюють користувачі соц. мереж в Інтернеті – *самознімка, самусь, самчик*. Тоді ця фраза могла б звучати як: «Ельфо-знімок» або «Ельфичний самусь».

**Висновки.** Можна зазначити, що в українському кінематографічному дублюванні англійських жаргонізмів і просторіччя досить часто зустрічається оригінальний зміст висловлювань, їх забарвлення і експресивність. Іноді такі випадки виправдані необхідністю робити фрази лаконічними для синхронізації мовлення актора і дублера та недоречністю використання певних слів на телебаченні. Перекладання нелітературної лексики потребує подальшого детального аналізу виразів у контексті і пошуків схожих відповідників у мові перекладу.

#### Список літератури:

1. Громова З.В. Основні помилки при перекладі назв кінофільмів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2013. № 9(1). С. 28–33.
2. Журавель Т.В. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу і його становлення в Україні та світі. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»*. 2018. № 10. С. 35–38.
3. Каламбет Я.І., Одновол В.Я. Дублювання VS субтитрування в англійському кінодискурсі (на матеріалі фільму «загублена»). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 32 (71). № 5. Ч. 1. 2021. С. 245–250.

4. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця. Нова книга, 2004. 576 с.
5. Конкульовський В.В. До проблеми перекладацьких трансформацій у кінотекстах комедійного жанру. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 25. С. 62–64.
6. Корольова Т.М., Олександрова О.В. Стилїзація соціолекту молоді в кінодіалозі. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. Одеса: Астропринт, 2016. № 22. С. 75–84.
7. Корольова Т., Норяк Т. Експлікація та імплікація при дублюванні англійських художніх фільмів українською мовою. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 294–311.
8. Кривонос Я.В. Нормативні проблеми українського перекладу американської кінопродукції. *Лінгвістика*. 2010. № 1. С. 176–182.
9. Лукьянова Т.Г. Теоретичні аспекти кіноперекладу з англійської на українську мову. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2011. №973. Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. Вип. 68. С.183–188.
10. Науменко Л.П., Гордєєва А.Й. Практичний курс перекладу з англійської на українську: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2011. 136 с.
11. Орєхова О.І. Теоретичні засади кіноперекладу: історичний аспект. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Серія: Філологічні науки. 2013. Кн. 3. С. 164–170.
12. Софієнко І.В. Переклад кінокомедій українською: крізь терни до сміху. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 46(4). С. 42–49.
13. Banos Pinero R. Audiovisual Translation in a Global Context: Mapping an Ever-changing Landscape. Palgrave Macmillan, 2015. 312 p.
14. Diaz-Cintas J. New Trends in Audiovisual Translation. Multilingual Matters, 2009. 288 p.
15. Gambier Y. Screen Translation: Special Issue of the Translator. Routledge, 2016. 224 p.
16. Pettit Z. Connecting Cultures: Cultural Transfer in Subtitling and Dubbing. New Trends in Audiovisual Translation. Bristol/Buffalo/Toronto: Multilingual Matters. 2009. P. 44–57.
17. O'Sullivan C. Translating Popular Film. Palgrave Macmillan, 2011. 243 p.

**Baiteriakova N. Yu., Bezsonova V. A. PECULIARITIES OF JARGONISMS AND COLLOQUIALISMS TRANSLATION WHEN DUBBING THE ENGLISH COMEDIES (ON THE EXAMPLE OF THE TV SERIES “BROOKLYN 9-9”)**

*The article analyzes the specifics of jargon and colloquialisms translation when dubbing the English comedies into Ukrainian using the example of the movie series “Brooklyn 9-9”. The need for the given study is explained by the fact that watching sitcoms is gaining more and more popularity among modern viewers, while their consumption contributes to cultural exchange and the ability to understand better all the modern conversational communication patterns in the English-speaking environment.*

*When dubbing modern English comedies into Ukrainian, the problem arises as for the adequate translation of non-literary vocabulary with the preservation of the content and context, expressive coloring, understanding of its subtext, and at the same time with compliance with the moral norms of the domestic audience.*

*The translation of low colloquial vocabulary is divided into the cases: when the corresponding equivalents are present in the target language or not. In the case of the non-equivalent variant, the translation of lexical or stylistic transformations are used. At the same time, it is important to match the length of the translated Ukrainian phrase with its English version.*

*The peculiar feature of the dubbing “Brooklyn 9-9” series, which depicts the life of a police station in Brooklyn, is that there jargon and colloquialisms are widely used together with the specific vocabulary of the criminal and law enforcement community. There are variants low colloquial vocabulary, in which the grammatical norms of degrees of comparison formation are violated; very vulgar slang expressions related to sexual relations; abbreviations of hackneyed jargon or professional expressions; abbreviations from single words or phrases; sentences that have no meaning, etc.*

*The analysis of “Brooklyn 9-9” series translation shows that in the Ukrainian cinematographic dubbing of English jargons and colloquialisms, the original content of the statements, their coloring and expressiveness are traced quite often; but at the same time there are also cases when in the Ukrainian version these specified features of the low colloquial vocabulary are neutralized.*

**Key words:** jargonism, colloquialism, translation, dubbing, comedy.